

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Westphalia Sancta, Beata Et Pia, Sive Vitæ Eorum Qui sua sanctitate et piis exemplis Westphaliam illustrârunt

Complectens eorum vitas, qui certò aut verisimiliter Natione Westphali
reperiuntur cum titulo Sancti aut Beati

Strunck, Michael

Neuhusii, 1715

B. Bernardus Comes de Lippe Religiosus Cisterciensis in Marienfeld,
postea Episcopus Lealensis in Livonia

urn:nbn:de:hbz:466:1-28481

B. Bernardus Comes de Lippia ex milite religiosus Cisterciensis in Marienfeld, postea Abbas & Episcopus Lealensis in Livonia.

Beati titulo decoratur à Chryf. Henriq. in Menol. Cisterc. ad diem 23 Ian. Bucefino in Menologio Benedict. ad eandem diem. Schaten to. 1. annal. Paderb. Vita ejus desumpta est tum ex iisdem, tum ex Lippiflorio Iustini, & Piderit. in Chron. Lippiensi part. 2.

B. Bernardus ex illustrissima prosapia, quæ nunc est Comitum Lippiensium, illud imprimis rarum, ac singulare habuit, quòd, cum à sæculari militia ad religiosam sese transtulisset, non modò Episcopali infulâ positus fuerit; sed etiam [a] tres filios eodè honore insignitos enutriverit, Ottonem Episcopum Ultrajecti, Gerardum Archiepiscopum Bremæ, Bernardum Episcopum Paderbornæ: ex quibus Otto suimet Patris, Pater autem unà cum eodem Ottone Gerardi filii consecrator fuit. Adolescens annorum aliquot, literarum studia Hildesii didicit, ibidémq; in Ecclesia Cathedrali collegio Canoniorum adscriptus est. Quod vitæ genus, tametsi per illud tempus promptâ voluntate comple-

B 4

xus

[a] Schaten & Piderit, part. 2. pag. 421.

xus esset, postliminio tamen ob mortem alterius fratris, qui Bernardum hunc ætate præcesserat, nuncium illi remittere debuit, ad familiæ suæ propagationem, cuius ipse stirps unica tum supererat, à parentibus revocatus. Itaque è choro in arenam profiliens, ad arma & gladios cœpit se convertere, brevîq; in omni exercitio militari tantum valuit, ut inter præstantissimos ejus temporis Duces [b] prudentia Ulyssi, fortitudine Achilli comparatus fuerit. Pro Henrico Leone Saxonie Bavariæq; Duce refractario annis pluribus egregiè decertavit; magis tamen commendatus à bellorum peritiâ, quàm à bellandi causa, Haldeslebiæ Ducatus Magdeburgensis urbem contra præcipuos Westphaliæ, Germaniæq; Proceres obsidione non una fortissimè tutatus est. Simonem Tecklenburgi Comitem, cum aliis Comitibus asseclis prælio vicit, cepitq; haud procul Osnabrugo. Ditionem Coloniensē in Westphalia truculentis incursionibus divexavit, locis omnibus circa Susatum urbem miserè populatis: tantusq; in eo erat pugnandi ardor, ac ferocia, ut etiam, dum corpore debilis pedibusq; malè affectus esset, abstinere tamen à negotiis belli non potuerit; sed

[b] Piderit. à pag. 315.

sed [c] lecticâ se in prælium deportari fecerit :
tanquam si putâisset , inimico agmini vel suâ
duntaxat præsentia animos excussû iri, quos
militi suo afferebat. Sed quid adeo in bellis
constans, quod non obnoxium vicissitudini ?
Retroactâ Henrici Leonis fortunâ, etiam res
Bernardi ita in pejus recidère, ut bonis, feu-
disq; omnibus Imperatoris sententiâ exutus,
nihil retineret, quod non Episcopis, Comiti-
bûsq; vicinis in prædam cederet. Et quan-
quam postliminio in aliquam horum partem
amicâ transactione revocatus fuerit; placuit
tamen non multò post etiam his ipsis per vo-
luntariam abdicationem iterum se exuere, in-
térq; religiosorum septa vitæ hætenus illau-
datæ maculas expurgare. Occasionem huic
consilio dederat miseranda paralyfis & con-
tractio nervorum omnium, quâ jam ab aliquo
tempore ita laborare cœperat, ut ad omnia
vitæ munia planè inutilis vix posset ægram a-
nimam humi reptando ducere. Nulla ma-
nus ad usum aliquem expedita erat, incurvi
languore pedes arcuatim concreverant, arc-
bant nervi, stupebant crura, à lumbis ad plan-
tas usque è membris omnibus purulentus hu-
mor & fædissima sanies profluebat. In hac

B 5

ram

[c] Schaten & Piderit, pag. 391.

tam exulcerata sui corporis habitudine, cum vitæ superioris nævos desperatâ medicorum arte altiùs inspiceret, simûlq; ponderaret secum, non aliam ejusmodi malorum causam esse, quàm quòd ipse pridem Christum in suis membris persecutus fuerit, tandem in se reversus votum concipit; si morbum evaderet, Deo se deinceps abjectis omnibus familiæ curis militaturum esse. Non caruit speratis successibus facta promissio: mox enim cœlesti beneficio ita dereliquit ipsum omnis infirmitas, ut sibi restitutus ex integro non posset satis capere potentiam Dei optimi, qui tam repenti ex afflictissimo corpore plenam valetudinem reduxisset. A studio tamen amplectendæ religionis, quam decreverat, præter fluctuantem adhuc inter bellorum jacturas familiam abstinebant [d] Heylwigis uxor, & quos ex eâ susceperat quinque filii. Ut ergo huic obstaculo finem faceret, primùm suæ conjugii mentem aperit, eamq; licet initiò reluctantem, immodico precum ac lacrymarû profluvio trahit in consensum. Tum deinde rebus ceteris ex ordine compositis, translatâq;

[d] Ita appellatur in privilegiis urbis Lipstæd. apud Piderit. pag. 427. videnturq; errare, qui eam vocant Petronillam aut Sophiam.

táq; in Hermannum natum majorem filium hæ-
reditate secessit in Monasterium Marienfel-
dense, quod anno 1185 fundatum erat, atque
ibidem deposito militari sago cucullum indu-
it anno, ut Schatenius computat, circiter 1194.
Quantam tunc ubique statim admirationem
peperit ista conversio? præsertim quòd hi re-
ligiosi sub prima sui instituti tempora severis-
simam in arctâ disciplinâ & paupertate vitam
agerent. Ibat in humili neglectâque veste ho-
mo jam grandis natu aliàs auro, argentóq; su-
perbè decoratus. Sufficiebant bene pasto-
ventri pultes & olera, cui priùs perdices ac
turdi in mensam allata fuerant. Vigilabat in-
ter preces & nocturna cantica, qui quondam
consueverat inter jocos & tripudia noctes
amœnas ducere. Decurrebat manu rosari-
um, cui antè in ludis Martiis inter tympana &
bellatores currere voluptas fuerat. Verbo: sic
omni virtutum genere mentem excolebat, ut
quantùm aliàs fortitudine inter milites, tan-
tùm postea inter religiosos sanctitate, & piis
moribus emereret. Neque satès erat illi suam
duntaxat animam per exercitia vitæ devotio-
ris in tuto collocâsse, sed ad aliorû quoque sa-
lutem promovendam paribus procurrebat
desideriis, ratus indignum fore tanti olim bel-
latoris

latoris animo, si in militia sacra pauciores Deo prædas adduceret, quàm sub auspiciis Martis profani suis ab hostibus abstulisset. Fervebat tum in Livonia hominum Paganorū ad Christi fidem cœpta conversio: & erat opus viris industriis, qui laborem hunc sanctum pro suo in Deum zelo, doctrinâ & armis strenuè adjuvarent. Ad hoc negotium cum Westphalorum plurimi magnis animis eodem convolarent, etiam Bernardus sese in iter obtulit, ductâque secum doctorum virorum colonia felicissimo cursu appulsus est Dunemundam, ubi jam anno 1201 Abbas fuit. Non multò post ab Alberto Livoniæ Episcopo ob insignè prudentiam & heroica facinora, quibus in bello sacro contra Barbaros egregiè se probaverat, [e] ad Innocentium tertium Pontificem Romam ablegatus est, ut expositis ibidem Livoniæ periculis iterata subsidia flagitaret. Prosperrima Bernardo fuit hæc legatio. Missæ ad varios Germaniæ proceres belli hortatrices literæ, nova Westphalorum Saxonūmq; in Livoniam suscepta expeditio, barbari secundo armorum fluxu debellati, provincia in varios Episcopatus distributa, Bernardus in præmium rei bene gestæ Selo-

niensis,

[e] Piderit. pag. 414 & sequent.

Deo niensis, vel ut alii ab arce vocare malunt, Lealensis Episcopus ab Alberto ad Archiepiscopalem dignitatem jam promotus nominatus, atque à [f] suomet filio Ottone sacris cæremoniis consecratus est. Quantis exinde studiis in procuranda gentium salute dies, noctesq; desudârit, quis poterit paucis eloqui? præter assidua precum exercitia haud aliud ipsi labor erat, quàm prædicare Evangelium, rudes edocere, errantes in viam salutis reducere, dubios nutantésq; confirmare, excitare templa, scholas erigere, & omnia, quæ ad utilitatem harum gentium conductura videbantur, sedulò apparare. Nec abfuere miracula, quæ novellæ huic plantationi velut liquorem de cælo profluum Deus affunderet. Nam ut ipse retulit Cæsario Heisterbacensi, [g] cum Neophytorum aliquis nuper suscepta fide religiosos haud procul ab altari cerneret sanctissimo Christi corpore impertiri, simulq; ardentissimis suspiriis anhelaret ad eandem escam, ad quam illi tum fortè accessus adhuc interdictus erat; piissimus Dominus sine sacerdotis ministerio descendit de altari, ejusq; ori illapsus famem pepulit, quâ intus coqui

cæ-

[f] Schaten to. 1. pag. 903. ex Alberto Stadenf. Paderit. pag. 422. [g] Casar Heisterbac.

cœperat. Nimirum per eiusmodi signa nutrienda adhuc erat credentium multitudo, ut in recenti fide ampliora ad salutem plurimum incrementa faceret. Non poterant tamen res Catholicæ tam fortunatis processibus semper ire, quin iterum subinde turbarum aliquid orcus moliretur. Post annos aliquot inter animarum lucra fructuosè positos, [h] iterum dæmon Paganorum animos in bella concitat, multiq; etiam è conversis ad idola relapsi, inductæ religionis initia conabantur exscindere. Horum machinationibus ut se tempestivè Bernardus opponeret, pro conquiritis contra barbaros novis suppetiis iter relegit in Westphalam, unde jam aliàs sæpe rebus afflictis non modicum è generosa nobilitate robur accesserat. Interea res mira sese in filio ejus Gerardo dederat. Quo tempore is adhuc in æde Cathedrali Paderbornæ Canonicus erat, [i] homo ignotus gravi & sincerâ facie in ejus conspectum veniens; *Observa, dixerat, & nota diem hanc; post annum hinc in collegio Cathedrali Præpositus eris. Quod ubi factum fuerit, duas mihi donabis marcas.* Anno evoluto cùm interea Gerardus Præposituram adeptus

[h] Schaten to. 1. *Annal.* pag. 990. *Paderit.* pag. 424. [i] *Paderit.* pag. 454.

deptus esset, iterum adest idem homo, iterumq; : *Obserua*, inquit, & *nota etiam diem hanc* : hodie post annum eris *Bremæ Archiepiscopus*; & tunc largieris mihi *quinque marcas*. Hoc etiam impleto vaticinio rediit tertium idem augur, acceptisq; etiam, quas petiverat, quinque marcis : *Duas*, inquebat, *res tibi, ut evenere, prædixi hæctenus* : nunc *tertiam tibi pandam sine remuneratione* : *quadragesima annos viues in Archiepiscopali purpura, non plus, nec minus*. Et reverâ vaticinii veritatem probavit eventus: infulâ enim *Bremensi* potitus est anno 1219, eadêmq; rursus cum mortali vitâ exutus anno 1259. Ut autem ad *Bernardum* redeam; eo in itinere, quod pro suppetiis afferendis susceperat in *Westphaliam*, [k] ipse & *Otto* filius consuetis Ecclesiæ ritibus *Bremæ* consecrârunt hunc *Gerardû*, tali apud omnes animorum motu, ut plurimis præ ubertate gaudii ab oculis profilirent lacrymæ, cum viderent senem Patrem & duos Filios uno eodêmq; tempore *Episcopali* simul dignitate decoratos. Eadem occasione [l] *Lipstadii* urbe à se condita, quæ prima & hæreditaria

Lip-

[k] *Piderit. pag. 455. Albert. Staden. apud Schaten to. 1. pag. 903.* [l] *Conditâ est à B. Bernardo teste Schaten pag. 786. & Pideritio pag. 330.*

Lippiensium Comitum sedes fuit, diversa dedicavit altaria, simulq; interfuit consecrationi Ecclesiæ Marienfeldensis anno 1222. Reliquum hujus Westphalicæ profectiois tempus exegit peragrando urbes & oppida, prædicando salutiferæ crucis signa gentilibus inferenda, promulgando Indulgentias Româ impetratas, excitando ad bella sacra nobiliû Westphalorum animos, tantumq; valuit oratio viri & sanctitate vitæ & generis claritudine inter suos spectatissimi, ut multa Germanum millia hortatu suo in societatem itineris & armorum traheret. Quantum exinde temporis post stabilitam his auxiliis Christi religionem in Livonia supervixerit, omnino incertum est. Mortem obiit annorum & meritorum plenus in arce suâ Lealensi, die, ad quem refert Menologium Cisterciense, 23. Januar. sepultusq; [m] Dunemundæ ubi primo Abbatem egerat.

[m] *Piderit. pag. 429.*

B. Bertholdus, Canonicus

Præmonstratensis Scheidæ in Marchia
Westphalica.

Refertur in actis SS. apud continuat. Bollandi

to. 4